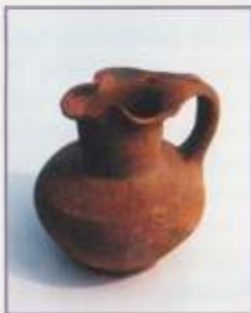

Πορτή
Ίταμος
Αρχαία
αχύρσις

Τοφικός
Τυμβός
Μαυραμιάτι
Γελένθι

Πίλινο
αγγείο
Ελληνιστικών
χρόνων

Χάλκινο
αγαλματίδιο
«Κερβούου
Ερμή»

Ελληνόκαστρο.
Αρχαίο
οικυρά

Αργυρό διδραχμον Γόμφων-Φλιππούδαως
Θεσσαλίας, π. 350-340 π.Χ.

Εμπροσθέντιος:
Κεφαλή πριανόν της Ήρας
Οπισθόντιος: Ξεῦς καθήμενος αε βράχο

Οι φωτογραφίες των αντικείμενων και των ερειπίων είναι ελεύθερες και επιτρέπεται η χρήση τους σε οποιαδήποτε παραγωγή.
Κείμενο: Λαμπρός Π. Χατζηγιάννης, Αρχαιολόγος, Διευθυντής Δ.Δ. ΕΠ.Α.Κ. Φωτογραφίες: Λαμπρός Π. Χατζηγιάννης, Δόκ. Χατζησταμάτης, Δόκ. Χατζησταμάτης, Αθανάσιος Κατράνης. Τα αρχαία κείμενα είναι Ελληνικά. ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Γραφείο Τύπου Δημοκρατίας Θεσσαλονίκης.

Αρχαιολογικός χώρος αρχαίων Γόμφων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΛΔ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ
& ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΑΡΔΙΤΣΑ 2007

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΔΗΜΟΥ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ανασκαφή στην κοίτη του Πάμισου

Η παλαιότερη οργανωμένη εγκατάσταση ανθρώπων στην περιοχή του Δήμου Μουζακίου βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια Μαυρομματίου. Πρόκειται για προϊστορικούς οικισμούς της νεολιθικής περιόδου γνωστούς ως «Μαγούλα Γιατρού» και «Μαγούλα Κεφαλόβρυσου».

Αρχαίοι Γόμφοι

Ενάμιση χιλιόμετρο ΒΑ του Δήμου Μουζακίου, στη θέση «Επισκοπή» βρίσκονται οι αρχαίοι Γόμφοι.

Η αρχαία πόλη ιδρύθηκε στο «θεατροειδή» χώρο ενός μακρόστενου υψώματος που σήμερα ορίζει τα όρια των Νομών Καρδίτσας και Τρικάλων. Οι αρχαίοι Γόμφοι έλεγχαν τις δυο εισόδους προς την αρχαία Αμβρακία (σημερινή Άρτα) και την Αθαμανία.

Ο Πάμισος ποταμός όριζε την αρχαία πόλη στα ΝΑ. Τα τείχη των Γόμφων δεν διακρίνονται στην πεδιάδα, ενώ διατηρούνται στους λόφους που περιβάλλουν την πόλη. Η πόλη ιδρύθηκε τον 4ο π.Χ. αιώνα μάλλον από συνοικισμό κωμών.

Ο Φίλιππος Β', ο βασιλιάς της Μακεδονίας, με το πρόσχημα της επιθετικότητας των Αθαμάνων εναντίον των Θεσσαλών, ενίσχυσε το κτίσιμο της νέας πόλης με αποίκους και για μικρό χρονικό διάστημα έφερε το όνομα αυτού «Φίλιπποι ή Φιλιππόπολις» και έκοψε νομίσματα με την επιγραφή «Φιλιπποπολιτών». Μετά το 330 π.Χ. η πόλη εμφανίζεται με το παλιό της όνομα Γόμφοι.

Υστερορωμαϊκό βάθρο γέφυρας

Το 198 π.Χ. την πόλη κατέλαβε ο Αμύνανδρος, ο βασιλιάς των Αθαμάνων, με τη βοήθεια των Ρωμαίων, στη συνέχεια το 191-185 π.Χ. ο Φίλιππος Ε' της Μακεδονίας και, πολύ αργότερα, το 48 π.Χ. ο Ιούλιος Καίσαρας στον εμφύλιο πόλεμο με τον Πομπηίο.

Οι Γόμφοι έκοψαν δικά τους νομίσματα, τα οποία φέρουν τις επιγραφές ΓΟΜΦΕΩΝ - ΓΟΜΦΙΤΟΥΝ και στις παραστάσεις διακρίνεται ο Ζεύς - Παλάμιος ή Ακραιός, τον οποίο λάτρευαν. Είναι επίσης γνωστό ότι στους αρχαίους Γόμφους λάτρευαν και τον Διόνυσο Κάρπιο που υποδηλώνει την καλλιέργεια της αμπέλου. Στο Β' Κοινό των Θεσσαλών μετά το 196 π.Χ. οι Γόμφοι έδωσαν ορισμένους στρατηγούς, όπως τον Φρύνο, τον γιο του Πόλλιχου, τον Αγαθάνορα κ.ά.

Από τις φιλολογικές πηγές και από τα ανασκαφικά στοιχεία φαίνεται πως η πόλη των Γόμφων υπήρχε τον 6ο μ.Χ. αι., οπότε ανακαινίστηκε το τείχος από τον Ιουστινιανό, καθώς και ότι υπήρχε έδρα Επισκοπής. Στη γύρω πεδινή περιοχή του Μουζακίου τα τελευταία χρόνια έχουν πληθύνει τα αρχαιολογικά δεδομένα.

Χάλκινη Πέρονη

Γόμφοι, Δημόσιο κτίριο

Ημίεργη προτομή αυτοκρατορικών χρόνων

Τμήματα του τείχους και πύργου της αρχαίας πόλης έχουν αποκαλυφθεί στα ΝΔ και ΒΑ υψώματα του αρχαιολογικού χώρου. Το τείχος ακο-

Μαρμάρινη «νεοαττική» λάρνακα

Κοίτη Παμισού. Πάλινη λάρνακα

λουθεί την κορυφογραμμή των λόφων. Μέσα στην αρχαία πόλη, ύστερα από σωστικές ανασκαφές σε αγρούς, έχουν αποκαλυφθεί αρχιτεκτονικά λείψανα μεγάλων δημοσίων κτιρίων. Ενα από αυτά πιθανόν να ανήκει στην αγορά της αρχαίας πόλης. Στον ίδιο χώρο βρέθηκαν μια ημίεργη προτομή αυτοκρατορικών χρόνων, σπόνδυλοι κιόνων και μαρμαρίνη λάρνακα «νεοαττικού» τύπου με παράσταση στην εμπρόσθια πλευρά «αρπαγή Κόρης».

Μέσα στην κοίτη του Πάμισου ποταμού και στις κτηματικές περιφέρειες Μουζακίου, Μαυρομματίου, Γελάνθης, Γόμφων και Παλαιομονάστηρου έχουν αποκαλυφθεί βάθρα γεφυρών, κεραμικοί κλιβανοί και τάφοι ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου.

Στην κτηματική περιφέρεια Ελληνοκάστρου διατηρούνται ερείπια οχυρού και αρχιτεκτονικά λείψανα ελληνιστικής περιόδου.

Στην περιοχή Πορτής στο όρος «Ιταμος» βρίσκονται λείψανα αρχαίων τειχών και οικοδομημάτων. Ορισμένοι ερευνητές τοποθετούν εδώ το αρχαίο «Αθηναίων». Στη θέση «Παλιόκαστρο» Πορτής υπάρχει άλλος ένας οχυρός οικισμός ελληνιστικών χρόνων.

Ο Δήμος Μουζακίου με τους όμορους Δήμους Ιθώμης, Γόμφων και Αργιθέας έχουν συστήσει διαδημοτικό φορέα για την ανάδειξη και αξιοποίηση των αρχαίων ορεινών κάστρων της περιοχής.

Πορτί. Παλιόκαστρο